

Петрик Ю.Б.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНСЬКИМ ЄПАРХІАЛЬНИМ КОМІТЕТОМ ОПІКИ НАД ВІЙСЬКОВИМИ СИРОТАМИ ТА ЧЕРВОНИМ ХРЕСТОМ

У статті досліджено соціально-політичні та економічні передумови і причини взаємодії та співробітництва між Українським Єпархіальним Комітетом опіки над військовими сиротами, який функціонував під егідою Української греко-католицької церкви в період Першої світової війни та перші міжвоєнні роки на території Східної Галичини, та Червоним Хрестом. Виявлено особливості такої взаємодії. З'ясовано, що Комітет співпрацював як із Міжнародним Червоним Хрестом і його відділами, так і з різноманітними філіями Українського Червоного Хреста. Простежено способи комунікації між організаціями.

Виявлено, що за посередництва Міжнародного Червоного Хреста Український Єпархіальний Комітет опіки над військовими сиротами дізнавався про долю військовослужбовців, котрі зникли безвісти в роки Першої світової війни.

Зроблено висновок, що у 20-х рр. ХХ ст. Український Єпархіальний Комітет опіки над військовими сиротами шляхом співпраці з Червоним Хрестом намагався вирішити складнощі, пов'язані з матеріальним забезпеченням усередині дитячих притулків, створених ним і Українською греко-католицькою церквою, котрі функціонували на теренах Східної Галичини. Продемонстровано складнощі, що виникали в ході згаданого співробітництва, зокрема пов'язані з транспортуванням з-за кордону на терени Речі Посполитої та Львова окремих матеріальних цінностей, які згодом мали використовуватися на благо притулків для військових сиріт.

З'ясовано, що в окреслений період співпраця між Українським Єпархіальним Комітетом опіки над військовими сиротами та Червоним Хрестом відіграла чималу роль у допомозі сиротам у роки Першої світової війни та на початку міжвоєнного періоду.

Попри ряд різноманітних труднощів, описане співробітництво внесло важливі зміни в покращення становища сиріт. Автором уведено в науковий обіг неопубліковані раніше архівні матеріали.

Ключові слова: Український Єпархіальний Комітет опіки над військовими сиротами, Червоний Хрест, благодійництво, сироти, дитячі захисти.

Постановка проблеми. Перша світова війна була важким випробуванням, що супроводжувалося руйнуваннями, жертвами та кризою для Східної Галичини. Міжвоєнний період на теренах Другої Речі Посполитої, до складу якої зрештою потрапив цей регіон, розпочався доволі важко і для самої держави, і для її окремих територій. У досліджуваній період (1916–1922 рр.) кризи відчували на собі передусім найбільш незахищені верстви населення, передусім сироти.

Влада, незалежно від її національної приналежності, не завжди приділяла проблемам сиріт значну увагу. Саме тому важливим було функціонування таких організацій, як Український Єпархіальний Комітет опіки над військовими сиротами. Досліджувана проблема має важливе наукове значення, адже дає змогу прослідкувати співпрацю між згаданим Комітетом і Червоним Хрестом.

Актуальність наукової проблеми визначається необхідністю дослідження досвіду взаємозв'язків Українського Єпархіального Комітету з Червоним Хрестом у 1916–1922 рр. У цей період Комітет відігравав вагомий роль у сфері допомоги сиротам, що постраждали від подій війни. Своєю діяльністю ця організація сприяла покращенню становища сиріт як однієї з найбільш чутливих верств східногалицького суспільства. Ґрунтовне дослідження даної проблематики дозволить розширити знання про роль і значення Українського Єпархіального Комітету в розв'язанні цього складного питання у важких умовах війни та післявоєнної нестабільності.

Наукова новизна статті полягає в тому, що в ній уперше здійснено спробу проаналізувати особливості співпраці між Українським Єпархіальним Комітетом і Червоним Хрестом з метою допомоги сиротам війни, покращення їхнього становища.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На жаль, досліджувана проблема не набула предметного наукового аналізу. Науковий доробок із цієї проблематики обмежується загальними публікаціями О. Доніка [2], Л. Жванко [4], О. Реєнта [5], в яких узагальнено подається інформація про становище українських сиріт в окремі часові рамки досліджуваного нами періоду. Присутні окремі згадки про діяльність Українського Єпархіального Комітету та його співпрацю із Червоним Хрестом у науковому доробку Ю. Петрика та Б. Барана [1].

Джерельну базу статті становлять окремі архівні матеріали фонду 572 Центрального державного історичного архіву України в м. Львові [6; 7].

Визначена нами проблема не отримала необхідного висвітлення в наукових публікаціях, тому аналіз історіографії дає змогу констатувати, що натепер у науковій літературі відсутні праці, які ґрунтуються на дослідженні зазначеної проблеми, в яких було б з'ясовано взаємини між Українським Єпархіальним Комітетом і Червоним Хрестом у зазначений період.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає в аналізі на основі архівних матеріалів співпраці між Українським Єпархіальним Комітетом і Червоним Хрестом у 1916–1922 рр. і впливі цієї взаємодії на соціальну ситуацію, пов'язану з проблемами воєнних сиріт. Для досягнення поставленої мети передбачається вивчити інформацію, розміщену в архівних джерелах, розглянути питання співпраці між згаданими організаціями та зробити відповідні висновки, послуговуючись принципом історизму.

Виклад основного матеріалу дослідження. Український Єпархіальний Комітет опіки над військовими сиротами виник у січні 1916 р. під егідою Львівської єпархії Української греко-католицької церкви. Його цілями були допомога сиротам, дітям з убогих і морально занедбаних сімей греко-католицького віросповідання віком від 2-х до 14-ти років і підтримка інших благодійних організацій. Як правило, підопічними Комітету були діти, батьки яких постраждали або загинули під час Першої світової війни чи бойових дій, які відбулися на українських землях після неї [6, арк. 1–2; 1, с. 9]. Відомо, що під опікою Комітету були діти не лише із Західної України, а й діти з Наддніпрянщини [7, арк. 7].

Для реалізації заданих цілей Комітет намагався скоротити смертність серед українських дітей, займався культурно-національним від-

родженням молоді, поширював власні ідеї щодо допомоги молоді та опіки над дітьми, відкривав сирітські будинки, навчальні заклади, займався збором коштів і статистичних даних щодо становища сиріт, допомагав інтернованим і полоненим особам [6, арк. 1–2; 1, с. 9].

Ця діяльність потребувала підтримки з боку інших організацій, що могли би матеріально допомогти. До них Комітет звертався за допомогою. Однією з таких, без сумніву, був Червоний Хрест. Організація співпрацювала як з Міжнародним Червоним Хрестом [7, арк. 3, 8, 32–33, 45, 50], так і з Українським Червоним Хрестом [7, арк. 1, 4–31, 37–38, 41]. Зазначимо, що Український Червоний Хрест як організація офіційно з'явився 15–18 квітня 1918 р. у Києві в період існування Української Народної Республіки, згодом функціонував за Української Держави Павла Скоропадського, а після поразки українських демократичних сил у національно-визвольних змаганнях 1917–1921 рр. перебував у еміграції, контролюючись урядом Української Народної Республіки в екзилі та формально не входив до складу Міжнародного Червоного Хреста. Зазначимо, що одним із центрів цієї організації був Відень [3, с. 786]. Водночас іще до появи цього Українського Червоного Хреста існувала організація з аналогічною назвою в Оліфанті у США (штат Пенсильванія), створена представниками місцевої діаспори [7, арк. 1]. Саме цей Оліфантський Український Червоний Хрест у 1916 р. одним із перших звернув увагу на діяльність Українського Єпархіального Комітету [7, арк. 1]. Представники Українського Червоного Хреста дізналися про існування у Львові притулку для дітей, родичі котрих постраждали чи загинули на фронтах або у зв'язку з подіями, пов'язаними з війною [7, арк. 4]. У серпні 1916 р. Комітет отримав з Оліфанту на свою адресу 500 крон, які призначалися на допомогу згаданому притулку [7, арк. 1]. Звернемо увагу на доволі довгий час надходження листа від відділу в Оліфанті до Комітету, адже лист було надіслано у квітні [7, арк. 4], а до Львова він надійшов лише в серпні [7, арк. 1]. До того ж, як повідомляв представник Оліфантського Відділу Українського Червоного Хреста Пітер Кірилюк, Великобританія перехоплювала листи, що надходили зі Сполучених Штатів Америки до Австро-Угорщини, тому він надіслав на адресу Комітету два примірники листа в різний час. Як мінімум, один із них доїхав до Львова [7, арк. 1, 4–5].

Звісно, надісланих коштів було вкрай мало для того, щоби суттєво вплинути на ситуацію із

сиротами, проте це було важливим знаком уваги до діяльності Комітету [7, арк. 1].

Ще в період Першої світової війни Комітет зав'язав відносини ще й з Міжнародним Червоним Хрестом. Збереглася телеграма від відділу Міжнародного Червоного Хреста в Галичині до Комітету, датована 4 жовтня 1917 р., в якій повідомлялися дані, отримані від Російського Червоного Хреста. Останні сповіщали про долю вояка австро-угорської армії Людвіка Круля, що потрапив у російський полон і помер у таборі для військовополонених у 1916 р. [7, арк. 50]. Очевидно, Комітет цікавився його долею. Завдяки цій телеграмі дізнаємося, що існували опосередковані зв'язки організації з Російським Червоним Хрестом.

Комітет залучав до співпраці з Червоним Хрестом й інші благодійні товариства краю, будучи фактично посередником між ними та Червоним Хрестом. Одним із таких товариств було Українське Крайове Товариство охорони дітей та опіки над молоддю. Тарнопольська філія цієї організації 23 жовтня 1920 р. зверталася до Комітету з проханням про допомогу від Червоного Хреста (невідомо, від якого конкретно) для дітей, що перебували в місцевій захоронці. Хлопці потребували сорочок, калісонів, шапок та панчох, дівчата – гребенів, спідничок, сорочок, фартушків, панчох і суконь [7, арк. 2]. Філія Крайового Товариства з міста Долина, згідно з її листом до Єпархіального Комітету від 27 жовтня 1920 р., повідомляла про потребу в коштах, яких не вистачало ні на харчі для дітей, ні для оплати за опалення. Мало того, одна із сестер, яка працювала при місцевому захисті, застудилася та тяжко захворіла, тож їй теж потрібна була допомога. У зв'язку з цим філія просила Комітет про допомогу, а також принагідно дякувала як Комітету, так і Американському Червоному Хресту, які на той час фінансово її підтримували [7, арк. 3]. Філія Крайового Товариства з міста Сколе 9 червня 1922 р. повідомляла Комітет про отримання від Українського Червоного Хреста в Канаді допомоги в розмірі 50 американських доларів. Однак надалі представники цього Червоного Хреста просили філію звертатися до них про допомогу саме через посередництво Комітету [7, арк. 39]. Стрийська філія Крайового Товариства просила Комітет повідомити Червоний Хрест про матеріальну потребу в розмірі 5000 польських марок [7, арк. 49]. Наведені дані свідчать про налагоджений контакт між Комітетом і різноманітними організаціями під егідою Червоного Хреста.

Особливо активне листування відбувалося у 1921–1922 рр. між Єпархіальним Комітетом і Відділом Українського Червоного Хреста у Відні. Останній якраз припиняв свою діяльність, тому 16 червня 1921 р. його представник Климентій Чайка звернувся до Комітету з певною пропозицією. Відділ мав намір зшити зі старих військових речей якусь кількість одиниць дитячого одягу (близько кількості комплектів), частину з якого прагнув згодом надіслати на адресу Єпархіального Комітету. Саме тому К. Чайка попросив членів організації повідомити, чи вона зацікавлена в такому одязі, а якщо так, то надати певні дані щодо розмірів дітей, які потребують допомоги в цьому вбранні [7, арк. 6]. Відповідаючи Відділу, Комітет подякував К. Чайці за увагу та повідомив, що потребує 25% одягу для хлопчиків 9–10-літніх, 35% для 11–12-літніх і 40% для 13–14-літніх [7, арк. 7].

2 серпня 1921 р. Відділ заявив, що має намір надіслати Комітету 450 пар дитячого одягу, а також 380 пар дітям українських емігрантів з Наддніпрянщини, що знаходилися в Тарнуві та Ченстохові. Проте 450 пар одягу для Львова були вже майже готові, а 380 пар для емігрантів необхідно було ще зшити. Тому Віденський Відділ просив Комітет взяти на себе пошиття цього вбрання. Тож, у підсумку, до Львова мало вирушити 450 пар одягу безпосередньо для потреб Комітету та 380 пар одягу, які згодом мали би поїхати зі Львова до Тарнува та Ченстохови. Для того аби дістати дозвіл на ввіз до Польщі вказаного одягу та отримати звільнення від сплати мита, Відділ Українського Червоного Хреста у Відні звернувся до делегата Міжнародного Червоного Хреста у Варшаві В. Гльора. Відкритим також залишалось питання, звідки дістати кошти на перевезення, а саме 20 000 австрійських крон і 10 000 польських марок [7, арк. 8]. 18 серпня Комітет заявив, що візьметься за пошиття одягу для емігрантів, а також покриє кошти за перевезення вбрання з Відня до Жовкви (саме у Жовкві знаходилася майстерня Комітету з пошиття одягу) [7, арк. 9].

У листі з Відня від 25 серпня Відділ попросив представників Комітету завчасно оплатити пересилання, а також повідомив про ряд речей, які має намір продати у зв'язку з боргами, а тому запропонував Комітету купити їх усі чи частину. До цих речей належали: 535 ліжок, 395 матрасів-сінників, 860 накривал, 549 покривал-начеревників, 961 менажка (вид посуду) та 1138 накривок до них, 39 підголовників, 209 білих полотняних наволочок-пошивок на підголовники [7, арк. 10]. 3 вересня Комітет виявив зацікавлення в покупці

всіх зазначених ліжок, матрасів-сінників, накривал, покривал-начеревників, підголовників і наволочок до них [7, арк. 11]. 20 вересня Відділ дав на згоду на покупку цих речей і попросив Комітет якнайшвидше вийти на контакт із Гльором [7, арк. 12].

19 жовтня 1921 р. Відділ повідомив Комітет про одержання частини коштів за пересилання одягу та інших речей із Відня до Львова, проте прохав останніх надати хоча б якусь інформацію стосовно контакту з В. Гльором [7, арк. 13]. Однак згідно з листом від Комітету від 26 жовтня 1921 р., дізнаємося, що В. Гльор все ніяк не відповідав. Йшлося також про ймовірність відправки всіх речей і одягу з Відня до Варшави на адресу В. Гльора, а потім уже до Жовкви. Також представники Комітету хотіли придбати від Відділу кравецьку машинку та скіоптік (апарат для проєкції зображень) [7, арк. 14–15].

Через відсутність контакту з В. Гльором ситуація лише ускладнювалася. Протягом жовтня–листопада 1921 р. австрійська крона зазнала інфляції в розмірі 300%, тож тепер за пересилання речей із Відня потрібно було заплатити номінально втричі вищу суму. Саме тому в новому листі від Відділу пропонувався компромісний варіант: нехай Комітет уже не доплачує решти за згадані речі, а лише заплатить за їх транспортування [7, арк. 16–17]. На ці умови Комітет погодився [7, арк. 18–19]. Врешті-решт (уже в грудні 1921 р.), делегат В. Гльор дав згоду на виконання прохань із боку Українського Червоного Хреста щодо перевезення речей через Варшаву [7, арк. 21].

Перевезенням займалася організація «Каро і Єллінек», австрійська фірма, що займалася транспортними перевезеннями. Сума за послуги, як здавалося спочатку, становила 20 000 австрійських марок, 2000 чехословацьких марок та 100 000 польських марок [7, арк. 21]. Проте вже на початку 1922 р. згадана установа заявила, що ця сума – лише за перевезення, а додатково вона ще й хотіла грошей за так зване посередництво. До того ж «Каро і Єллінек» жадала отримати всі гроші одразу, а не по прибутті речей до адресатів [7, арк. 23].

Речі для інтернованих спочатку планувалося надіслати до Варшави, а для дітей притулку – напряму до Львова [7, арк. 22]. Вочевидь, так хотіли зробити для спрощення бюрократичних нюансів.

Проте тяганина продовжувалася до середини березня 1922 р. [7, арк. 24–27, 46]. Рівень інфляції європейських валют, а в тому числі й польської марки, зростав [8, с. 286], тож інформація в лис-

туванні між Червоним Хрестом і Комітетом по прибутті листів до адресата часто була вже неактуальною [7, арк. 24–27, 46]. Найбільше гнітила відсутність будь-якого контакту між Комітетом і делегатом В. Гльором, адже останній постійно ігнорував листи. Зрештою, К. Чайка надіслав затребувані Комітетом речі до Варшави на адресу В. Гльора. Як виявилось згодом, делегат речі отримав, але нікого про це не повідомив, що викликало незадоволення як з боку Українського Червоного Хреста, так і з боку Єпархіального Комітету [7, арк. 27–30]. Ба більше, як виявилось, делегат самовільно вирішив передати всі ці речі якомусь Українському Громадському Допомоговому Комітетові у Варшаві, а кошти за перевезення речей територією Польщі становили не 100 000 польських крон, як планувалося раніше, а 180 000 (мабуть, така висока сума зібралася саме у зв'язку з простоем їх у Варшаві з вини В. Гльора) [7, арк. 29, 31].

Проблема вирішилася уже в травні 1922 р. Саме 12 травня Варшавський відділ Міжнародного Червоного Хреста надіслав лист на адресу Комітету. У цьому листі роз'яснювалася ситуація, що виникла: відділ отримав усі речі, надіслані з Відня, та пообіцяв зберігати, аж поки Єпархіальний Комітет не забере їх з Варшави. Щодо Українського Громадського Допомогового Комітету, то ця організація, як виявилось, допомагала зберігати згадані речі [7, арк. 32–33]. Таким чином, попри всі складнощі, пов'язані з комунікацією і транспортуванням речей, Єпархіальний Комітет таки отримав можливість забрати затребуване.

Можемо також припустити і про наявність на початку 1920-х рр. певних непорозумінь між Американським Червоним Хрестом і Комітетом. Зокрема, існує один цікавий лист, датований 13 червня 1922 р., від Фреда МакКарді, делегата Американського Червоного Хреста в Галичині, до Василя Лициняка як представника Комітету. У ньому МакКарді згадує, що існує якийсь інший невідомий нам лист від 23 березня цього року, підписаний Комітетом, в якому «є низка спотворених фактів, а також багато тверджень, що намагаються скомпрометувати Американський Червоний Хрест із не зовсім зрозумілих мотивів». Як стверджує делегат, у Лициняка є копія цього листа, а сам Лициняк напевно знає, про що в ньому йдеться. МакКарді нагадує Лициняку про недавню розмову, що відбулася між ними, та «сьогоднішню обіцянку» останнього і просить Лициняка віддати цей лист, що би підтвердило заяви останнього про те, що «лист не призначений для публікації» і «багато заяв у ньому ґрунтуються на непідтверджених фактах і звітах». МакКарді

Середні ціни на основні товари у Львові станом на липень 1922 р.

№ п/п	Назва та кількість товару	Ціна (польські марки)
1.	Житній хліб (1 кг)	259
2.	Пшенична мука (1 кг)	406
3.	Горох (1 кг)	180
4.	Цукор (1 кг)	658
5.	Молоко (1 л)	123
6.	Яйця (1 шт.)	35
7.	Масло (1 кг)	2363
8.	Яловичина (1 кг)	650
9.	Сало (1 кг)	1200
10.	Картопля (1 кг)	105
11.	Мило (1 кг)	775

повідомляє, що незабаром вирушить до Варшави, тож хотів би забрати компрометуючий лист із собою [7, арк. 29, 37–38]. Нам важко сказати, про що конкретно йшлося в описаному листі. Вочевидь, Фред МакКарді перебував у Львові з певним візитом, однією з цілей якого (а можливо, і єдиною ціллю) була необхідність забрати зі Львова якийсь лист із певними компрометуючими даними на Американський Червоний Хрест. Ймовірно, ці дані могли нанести його іміджу певну шкоду.

На жаль, збереглося не так багато даних про суми коштів, які надсилалися Комітетові від різних організацій Червоного Хреста. Проте на підставі частини з них можемо зробити деякі висновки. Наприклад, у липні 1922 р. вже згадуваний нами Український Червоний Хрест у Канаді надіслав на адресу Комітету суму в розмірі 300 000 польських марок. Кошти надійшли за посередництва Земельного Іпотечного банку у Львові. Вся ця сума була розподілена між 22-ма дитячими захистами під егідою організації, в яких станом на 26 липня 1922 р. перебувало 846 дітей [7, арк. 41]. 1 липня 1922 р. 1 долар США можна купити за 4830 польських марок, а вже 31 липня – за 6066, що свідчило про стрімку інфляцію в Речі Посполитій, а отже, і про необхідність якомога швидше витратити отримані кошти [9, с. 25–26]. Провівши певні розрахунки, можемо дізнатися, що станом на липень 1922 р. у Львові за 300 000 марок можна було купити (на вибір): 1158 кг житнього хліба, 739 кг муки, 1667 кг гороху, 456 кг цукру, 2439 л молока, 8571 яйце, 127 кг масла, 462 кг яловичини, 250 кг сала, 2857 кг картоплі чи 387 кг

мила. Безумовно, ця допомога була вагомою.

Узагальнені дані щодо цін у Львові на основні споживчі товари в липні 1922 р. подано в таблиці 1 [10, с. 87].

Що цікаво, пожертви не завжди доходили до адресата. Наприклад, зберігся лист Буцацького захисту від 27 лютого 1922 р. до центрального Комітету, в якому йшлося про те, що Американський Червоний Хрест надіслав на потреби дітей 60 великих коців, 30 сінників, 50 подушок, 24 рушники, велику упаковку мила та аптечку для дітей. Проте частина речей до адресата не дійшла, а ті речі, що таки доїхали, були або неякісними, або старими; коробка з-під мила була розбита, а частина мила десь зникла; аптечка прибула в неповному вигляді, а замість американської дитячої присипки була польська, виготовлена у Варшаві [7, арк. 45]. Вочевидь, справа була не в недбалстві з боку Американського Червоного Хреста, а в тому, що хтось уже по прибутті допомоги до Польщі вирішив пограбувати пакунок.

Висновки. Як бачимо, щонайменше в період 1916–1922 рр. Український Єпархіальний Комітет опіки над військовими сиротами вів активну співпрацю з Червоним Хрестом. На жаль, свідчення про це є доволі фрагментарними, проте зібраний матеріал свідчить про важливу роль цієї співпраці в допомозі дітям-сиротам, що постраждали в період Першої світової війни та в повоєнні роки. Пожертви з боку Червоного Хреста давали можливість Комітету продовжувати своє функціонування та утримувати дитячі притулки, даючи шанс своїм підопічним на краще життя.

Список літератури:

1. Баран Б.М., Петрик Ю.Б. Діяльність Української греко-католицької церкви та Українського Єпархіального Комітету опіки над військовими сиротами у створенні та розвитку дитячих притулків в Східній Галичині у 1917–1924 рр. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2021. Т. 32 (71). № 1. С. 8–13.
2. Донік О.М. Діяльність громадських організацій і товариств у справі допомоги військовим та цивільному населенню в Україні у роки Першої світової війни (1914–1918 рр.) *Проблеми історії України XIX – початку XX ст.* 2002. Вип. 4. С. 155–182.
3. Енциклопедія історії України: Україна–Українці / редкол. : В.А. Смолій (гол.) та ін. ; Ін-т історії України НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. Кн. 2. С. 786–788.
4. Жванко Л.М. Біженці Першої світової війни: український вимір (1914–1918 рр.) : монографія. Харків, 2012. 568 с.
5. Реєнт О. Україна в Першій світовій війні: сучасні науково-методологічні акценти. *Проблеми історії України: факти, судження, пошуки*. 2007. Вип. 16. С. 88–103.
6. Центральний державний історичний архів, м. Львів (далі – ЦДАЛ України). Ф. 572. Оп. 1. Спр. 1. Арк. 1–2.
7. ЦДАЛ України. Ф. 572. Оп. 1. Спр. 4. Арк. 1–19, 21–33, 37–39, 41, 45–46, 49–50.
8. Шуст Р.М. Нумізматика: історія грошового обігу та монетної справи в Україні : навч. посібник. Київ, 2009. 376 с.
9. Kursy walut zagranicznych według Giełdy Warszawskiej w latach 1920, 1921, 1922, 1923 i w styczniu 1924 r. Łódź-Katowice : Księgarnia L. Fiszera, 1924. 43 s.
10. Rocznik statystyki Rzeczypospolitej Polskiej. Rok wydania II 1923. Warszawa : nakł. Głównego Urzędu Statystycznego, 1924. 224 s.

Petryk Yu.B. FEATURES OF COOPERATION BETWEEN THE UKRAINIAN DIOCESAN COMMITTEE FOR THE CARE OF MILITARY ORPHANS AND THE RED CROSS

The article examines the socio-political and economic preconditions and reasons for interaction and cooperation between the Ukrainian Diocesan Committee for the Care of Military Orphans, which existed under the protection of the Ukrainian Greek Catholic Church during the First World War and the first interwar years in Eastern Galicia, and the Red Cross. The peculiarities of this interaction are revealed. It was found that the Committee cooperated with the International Red Cross and its branches, as well as with various branches of the Ukrainian Red Cross. Ways of communication between organizations are traced.

It was revealed that with the mediation of the International Red Cross, the Ukrainian Diocesan Committee for the Care of Military Orphans learned about the fate of military personnel who disappeared during the First World War.

It was concluded that in the 20s of the twentieth century Ukrainian Diocesan Committee for the Care of Military Orphans, in cooperation with the Red Cross, tried to resolve the difficulties related with the material support of children's shelters established by it and by the Ukrainian Greek Catholic Church in Eastern Galicia. The difficulties that arose in the course of the mentioned cooperation were demonstrated, in particular, related to the transportation of certain material values from abroad to the territory of Poland and Lviv, which later had to be used for the benefit of shelters for military orphans.

It was found that during the appointed period, cooperation between the Ukrainian Diocesan Committee for the Care of Military Orphans and the Red Cross played a significant role in helping orphans during the First World War and at the beginning of the interwar period.

Despite a number of different difficulties, the described cooperation has made important changes in improving the situation of orphans. The author introduced previously unpublished archival materials into scientific circulation.

Key words: *Ukrainian Diocesan Committee for the Care of Military Orphans, Red Cross, charity, orphans, children's shelters.*